

एवमुक्त्वा महाराजं कौशल्यां मातरं च मे ।
 अन्याश्च सहिता देवीः कैकेयीं च पुनः पुनः ॥ ३० ॥
 ब्रूयाः सर्वास्त्वमारोग्यमथ पादाभिवादनं ।
 सूत मद्रचनादेव सीताया लक्ष्मणस्य च ॥ ३१ ॥
 विज्ञाप्यश्च महाराजो भरतं क्षिप्रमानय ।
 आगतश्चाभिषेक्तव्यः क्षिप्रमेव नर्षभ ॥ ३२ ॥
 अभिषिक्ते च भरते यौवराज्याय धार्मिके ।
 अस्मत्संतापजं दुःखं न त्वामभिभविष्यति ॥ ३३ ॥
 भरतश्चापि वक्तव्यो यथा राजानि वर्तसे ।
 तथा मातृषु वर्तेथाः सर्वास्वेवाविशेषतः ॥ ३४ ॥
 यथैव तव कैकेयी सुमित्रापि तथैव ते ।
 तथैव देवी कौशल्या मम माता विशेषतः ॥ ३५ ॥
 तातस्य प्रियकामेन यौवराज्यव्यपेक्षया ।
 लोकघोरभयोः शक्यं भवता सुखमेधितुं ॥ ३६ ॥

इत्यार्षे रामायणे अयोध्याकाण्डे रामसंदेशो नाम
 नवचत्वारिंशः सर्गः ॥